

Tien jaar speelnatuurnetwerk in Vlaanderen

Springzaad.be - het Belgische broertje van Springzaad.nl - blaast tien kaarsjes uit! Meer dan tien jaar geleden was het, dat enkele van onze topmensen na afloop van het Colloquium Buitenspelen in De Schelp (Vlaams Parlement Brussel) elkaar rond een partytafeltje enthousiast beloofden om ook in Vlaanderen speelnatuur voor kinderen op de kaart te zetten.

Excursie in Leuven (Foto: Evelyne Fiers)

Tekst: Katrijn Gijsel

Natuurlijk hadden we elkaar ook de voorgaande jaren al regelmatig ontmoet, bij Springzaad in Nederland, op Oase-excursie naar Berlijn, of waar er ook maar te leren viel over speelnatuur. In juni 2006 was er zelfs al een eerste tweedaagse naar Vlaanderen met een fijne groep vanuit Oase, Springzaad.nl en Wilde Weelde.

Die zomer na de enthousiaste beloftes in De Schelp, kwamen we samen in Brussel om de eerste krijtlijnen

uit te zetten, samen met Marianne Van Lier en Willy Leufgen die ons vanuit Nederland bijstonden met raad en daad. Velen van ons waren ondertussen op trot geweest met Springzaad Nederland in Maastricht, Nijmegen of bij de toenmalige Kleine Aarde in Boxtel. Daar werd het vuur aangewakkerd om ons ook in Vlaanderen op de kaart te zetten!

Tien jaar later mogen we met gepasste trots zeggen dat Springzaad.be in

Vlaanderen de referentie is op het vlak van speelnatuur, met een goed gevulde website, een uitgebreid netwerk van speelnatuurmakers en -helpers, een e-nieuwsbrief die bij bijna 500 geïnteresseerden elke maand in de mailbox valt en regelmatig een verbindende activiteit. En dat alles al die jaren op zuiver vrijwillige basis.

Bloemlezing van activiteiten

In het voorjaar van 2010 introdu-

ceerden we het bouwen met wilgentenen. In de workshops brachten we geïnteresseerde enthousiastelingen samen, die de techniek elk naar hun eigen streek en werking verder verspreiden. Een mijlpaal was het Springzaad excursieweekend in Leuven, in juni 2012. Een 20-tal Springzaders trokken een weekend lang met elkaar op, deelden ervaringen uit enkele eigen speelnatuurprojecten, staken de handen uit de mouwen om zelf kleurrijke mozaïektegels te maken en bezochten praktijkvoorbeelden zoals de schoolspeelplaats De Appeltuin, Heemtuin Hertog Karel, het speelbos in Meerdaalwoud en kinderwerking Fabota. Er volgden nog diverse dagexcursies en inspiratiedagen in Gent, Kortrijk, Leuven, Schelde-Durmeland... We gingen op bezoek bij de kunstige wilde tuin van Achilles Cools en bij boomkwekerij Joos met meerstammigen en speelbomen.

Met 'inspiratiedagen' zoomden we ook in op de groene kinderopvang. Op de inspiratiedag 'Speelnatuur zonder beperking' brachten we het speelnatuur netwerk in contact met de sector van kinderen met beperkingen. In mei 2016 was er 'Park in 't Wild' in het Park van Eden bij Antwerpen. Temidden van de bloe-

Workshop wilgenhutten bouwen
(Foto: Tom Gorré)

menweelde van de hooilanden en de speelvalleitjes van dit avontuurlijk en natuurlijk 'wild' park, was er inspiratie en uitwisseling in drie workshops: spelen met water, bloemen en beplanting, en spelen met losse materialen. De informatie die hieruit volgde, staat nog steeds op de website¹.

Meerdaagse excursies

'Top of the bill' in speelnatuurland zijn uiteraard de meerdaagse excursies met internationaal gezelschap, zoals de Speelnatuurkaravaan in Nederland (2014). Springzaad.be organiseerde met medewerking van Willy Leufgen in juni 2017 een excursie naar Freiburg.

We zagen er oudere, wilde speelnatuurplekken maar ook nieuwe plekken, met onwaarschijnlijk veel waterpompen en speelgootjes in alle

vormen en maten, en volkstuinen overal doorheen de stad. Langs de rivier de Dreisam waren ondernemende kinderen aan de gang met bootjes en dammen bouwen. In het stadscentrum oefenden anderen het boomklimmen. Het gaf ons een leuk gevoel, een beetje 'kinderen van Bolderburen' en 'Pippi Langkous' in het echt... We waren onder de indruk van de straffe visie van de stad en de manier waarop hier wijken zoals Vauban en Rieselfeld op mensenmaat en met veel ruimte voor kinderen en natuur zijn ontwikkeld. Er klikten heel wat fotocamera's. De beelden worden nog steeds gretig gebruikt als referentie voor nieuwe projecten overal in onze lage landen.

Aan de weg timmeren

Naast de diverse verbindende acti-

Excursie in Antwerpen, Park in 't Wild.
(Foto: Springzaad.be)

viteiten en excursies timmerde Springzaad.be gedurende de tien jaar stevig aan de weg voor meer ruimte voor natuur en kinderen in België. Springzaders Kris Van Ingelghem en Koen De Maertelaere zaten mee aan tafel voor het uitdenken van het federale beleid rond veiligheid van avontuurlijke natuurspeelomgevingen en schreven mee aan de nieuwe veiligheidsgids².

Springzaad speelde een belangrijke rol in het op gang brengen van vergroening van schoolspeelplaatsen, intussen uitgegroeid tot een grote, groene golf van projecten overal in het land. Leerkrachten, ouderraden en studenten weten Springzaad te vinden voor inspiratie, praktijkvoorbeelden en advies. Springzaders schreven mee aan de 'toekomstvisie voor schoolspeelplaatsen'³ en zelf schuimde ik als kernlid in het project 'Pimp je speelplaats' allerhande relevante beleidsmakers, onderwijskoepels en preventiediensten af om de neuzen in de richting van een gezamenlijke toekomstvisie te krijgen. We blijven verder kloppen op die nagel, want

Antwerpen, spelen in Park in 't Wild (Foto: Evelyne Fiers)

helaas zien we nog steeds nieuwbouwprojecten voor scholen waarbij zoveel kansen worden gemist om meteen ook een groene, gevarieerde buitenruimte aan te leggen op maat van diegenen die deze speelplaats gaan gebruiken. Springzaad is ook lid van het netwerk 'Goe Gespeeld!⁴ en breekt daarmee een lans voor goed spelen, met ruimte voor natuur en voor risico's.

Op onze website⁵ bieden we informatie over speelnatuur en zijn een 40-tal professionele speelnatuurmakers te vinden. Voor opleiding en professionalisering van (speel) natuurmakers, ecologisch ontwerpers en hoveniers, werkte Spring-

zaad.be mee om samen met Stichting Oase en Inverde een Vlaamse versie van de Nederlandse opleiding Ecologisch Hovenier uit de grond te stampen. Vanuit deze dynamiek ontstond in 2019 – in een partnerschap met enkele andere Vlaamse organisaties – ook de Groeistof-groep. Een soort 'Wilde Weelde groep' in Vlaanderen (zie ook p. 29).

Volgend jaar feest

In 2020 wilden we graag feesten, spelen, genieten en samen klinken op 10 jaar Springzaad.be. Vanwege de corona-crisis hebben we besloten om de festiviteiten naar volgend jaar te verplaatsen. Hou het in de gaten op www.springzaad.be! We kijken uit naar een fijn feestmomentje en hebben daar heel graag onze Nederlandse vrienden uit het Oase Netwerk bij.

Websites

- 1 www.springzaad.be/springzaad-teksten.
- 2 www.springzaad.be/uitdaging-en-veiligheid
- 3 www.springzaad.be/publicaties
- 4 www.goegespeeld.be
- 5 www.springzaad.be/wie-kan-helpen

Wilgenpaleis in Freiburg (Foto: Katrijn Gijsel)